

УДК 342.531.41:346.91

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.1.10>**Олександр Івасин,**

канд. юрид. наук, доцент,

доцент кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права

Київського національного торговельно-економічного університету

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПУ «JURA NOVIT CURIA» У СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ ВЕРХОВНОГО СУДУ ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ

У статті автор розкриває особливості застосування принципу «*jura novit curia*» («суд знає закони») господарськими судами, в тому числі умови застосування такого принципу задля уникнення ситуації порушення принципу диспозитивності.

Завданням господарського судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів, пов'язаних зі здійсненням господарської діяльності, та розгляд інших справ, віднесених до юрисдикції господарського суду, з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, держави (частина 1 статті 2 ГПК України).

Аналіз судової практики Верховного суду дає підстави виділити тенденцію застосування судом правової презумпції, що означає посилення ролі суду у тлумаченні норм права. Обов'язок суду першої та апеляційної інстанції застосовувати правові висновки Верховного суду під час ухвалення судового рішення посилює роль касаційної інстанції у формуванні єдиного підходу до застосування права.

У свою чергу, на Верховний суд покладений обов'язок перевірки правильного застосування сторонами та судами першої та апеляційної інстанції норм права, тобто саме касаційна інстанція перевіряє вибір законодавства та способу захисту. Такий обов'язок і передбачає здійснення судочинства на підставі принципу «*jura novit curia*» («суд знає закони») під час розгляду господарських спорів.

Дослідження судової практики Верховного суду дасть можливість узагальнити порядок та умови застосування принципу «*jura novit curia*» («суд знає закони») в господарському судочинстві.

Метою статті є виявлення особливостей застосування принципу «*jura novit curia*» («суд знає закони») господарськими судами України на основі сформованої Верховним судом судової практики.

Завданням національних судів є забезпечення належного вивчення документів, аргументів і доказів, представлених сторонами

Застосування принципу «*jura novit curia*» («суд знає закони») свідчить про виконання обов'язку Верховного суду, введеного в ч. 2 ст. 2 ГПК України, керуватися завданням господарського судочинства, який превалює над будь-якими іншими міркуваннями в судовому процесі.

Ключові слова: «*jura novit curia*», «суд знає закони», принцип диспозитивності, судова практика, господарський спір.

Постановка проблеми. Дослідженню принципів права, зокрема, в судочинстві присвячені праці українських дослідників у всіх галузях права, зокрема О.А. Беяневич, О. В. Дзери, Л. Є. Зуєва, А. М. Колодій, Н. С. Кузнецової, М. П. Курило, Д. М. Притики, О. Ф. Скакун, О. В. Старчук, О. О. Уварова, В. С. Щербини та інших.

Водночас принцип «*jura novit curia*» («суд знає закони») не входить до класичного переліку принципів, які досліджуються науковцями, оскільки перебуває на межі теорії та практики.

На основі теоретико-правових висновків зазначених авторів ми спробуємо дослідити

судову практику Касаційного господарського суду та проаналізуємо застосування принципу «*jura novit curia*» («суд знає закони»), що зацікавить науковців та створить ґрунт для подальших наукових дискусій.

Метою статті є виявлення особливостей застосування принципу «*jura novit curia*» («суд знає закони») господарськими судами України на основі сформованої Верховним судом судової практики.

Виклад основного матеріалу. В українському цивільному процесуальному законодавстві відсутність вимоги вказувати у позовній заяві норми, які підлягають засто-

суванню, та встановлювати їх зміст є проявом дії принципу «*iura novit curia*» [1].

Суть «*Jura novit curia*» (з лат. «суд знає закони») полягала в тому, що судді були вільні самі вибирати, які закони слід застосувати для вирішення розглянутого спору [2].

«*Jura novit curia*» – це латинський афоризм, який втілює принцип «суд знає закон». Іншими словами, це означає, що сторонам у спорі не потрібно відстоювати або доводити норми права, які необхідно застосувати у справі. Тоді як в арбітражі діє принцип, згідно з яким сторони повинні наводити у свої доводах правові аргументи, які дозволяють арбітру встановити те право, яке потрібно застосувати та застосувати його [3].

В Енциклопедичному словнику Брокгауза і Ефрона вислів «*Jura novit curia*» трактується так, що суду відомі закони, основи римського права, які враховані і всіма новітніми законодавствами, за якими сторони не повинні доводити перед судом існування і дію конкретної правової норми; виняток становлять норми звичаєвого права і положення іноземного права, оскільки останні мають вплив на процес [4].

Г. Ф. Шершеневич у праці із загальної теорії права зазначав, що зміст принципу «*jura novit curia*», окрім знання судом норм діючого права, включає і самостійний пошук тієї норми, яка найбільше підходить до даного випадку, хоча зацікавлені особи і намагаються спростити завдання зазначенням норм, на підставі яких вони звертаються до судового захисту [5].

Л. В. Терентьєва зазначає, що римська максима «*jura novit curia*» фактично містить у собі декілька тезисів: 1) суд знає право; 2) суд здійснює самостійне дослідження норм права незалежно від посилань сторін на них; 3) суд самостійно застосовує право до фактичних обставин, як вони подані суду сторонами, що є відображенням максими «*da mihi factum, dabo tibi jus*» – сторони мають надавати виключно фактичні обставини, а правову оцінку їм надає суд. У зв'язку із зазначеним, виходячи з широкого тлумачення, «*jura novit curia*» включає в себе не тільки факт того, що суду відоме право, але й самостійний пошук права для правильної оцінки фактичних обставин і застосування права судом [6].

Положення зазначеного принципу в господарському процесуальному праві знаходить своє відображення в статтях ГПК України й описане частково за певними характеристиками. Зокрема, в частині 1 статті 236 ГПК України зазначено, що судові рішення повинні ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним і обґрунтованим.

При цьому в частині 4 статті 236 ГПК України на суд покладено обов'язок, вибираючи і застосовуючи норму права до спірних правовідносин, враховувати висновки щодо застосування норм права, викладені в постановках Верховного Суду.

Процесуальне законодавство також містить певні обмеження в діяльності суду під час вирішення справи по суті і в частині 2 статті 237 ГПК України забороняє виходити у рішення за межі позовних вимог.

Відповідно до пунктів 7, 8 частини 4 статті 238 ГПК України у мотивувальній частині рішення зазначаються: норми права, які застосував суд, та мотиви їх застосування; норми права, на які посилалися сторони, які суд не застосував, та мотиви їх незастосування.

Тобто, як бачимо, законодавець передбачив застосування принципу «*jura novit curia*» в певній сукупності під час ухвалення судового рішення:

- відповідно до норм матеріального права при дотриманні норм процесуального права;
- з урахуванням висновків щодо застосування норм права, викладених у постановках Верховного Суду;
- без виходу за межі позовних вимог;
- з обов'язковим мотивуванням застосування одних норм та незастосування інших норм права.

На Верховний Суд покладено обов'язок вирішувати особливо складні питання у застосуванні норм права.

Так, відповідно до частини 1 статті 300 ГПК України, переглядаючи у касаційному порядку судові рішення, суд касаційної інстанції в межах доводів та вимог касаційної скарги, які стали підставою для відкриття касаційного провадження, та на підставі встановлених фактичних обставин справи перевіряє правильність застосування судом першої чи апеляційної інстанції норм матеріального і процесуального права.

Європейський суд з прав людини у справі «Гаріб (Garib) проти Нідерландів» (Скарга № 43494/09) у складі Великої палати зазначив (§ 98 постанови), що дійсно Європейський суд відповідальний за юридичну кваліфікацію обставин справи, внаслідок чого суд не повинен себе обмежувати правову кваліфікацію, яку можуть запропонувати заявник або влада держави-відповідача (див. серед багатьох інших прикладів Постанову Великої Палати Європейського суду у справі «Скоппола проти Італії (№ 2)» (Scoppola v. Italy) (№ 2) від 17 вересня 2009 р., скарга № 10249/03, § 54, Рішення Великої Палати Європейського Суду у справі «Гергина проти Румунії» від 09 липня 2015 р., скарга

№ 42219/07, § 59). Проте Європейський Суд не може вільно розглядати скаргу без урахування процесуального контексту, в якому формувалася дана скарга [7].

Тобто Європейський Суд акцентував увагу на тому, що не можна застосовувати вказаний принцип без повного та всебічного дослідження справи, в тому числі ігнорувати ті посилання та зміст заяви, яку надавав скаржник.

Яким же чином Верховний Суд, приймаючи постанови, застосовує вказаний принцип та при цьому не порушує інші принципи господарського процесуального законодавства?

Так, Верховний суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду у своїй постанові від 04 березня 2020 року у справі № 917/32/17 зазначив, що апеляційний суд у даній справі правомірно визнав, що немає підстав для застосування до спірних правовідносин приписів чинного законодавства України про відшкодування шкоди (збитків) власникам земельних ділянок, оскільки до моменту оформлення власником об'єкта нерухомого майна права оренди земельної ділянки, на якій розташований цей об'єкт, відносини з фактичного користування земельною ділянкою без укладеного договору оренди та недоотримання її власником доходів у вигляді орендної плати є за своїм змістом кондикційними.

Аналогічний правовий висновок викладено в постановках Великої Палати Верховного Суду від 04.12.2019 у справі № 917/1739/17, від 20.11.2018 у справі № 922/3412/17, від 23.05.2018 у справі 629/4628/16-ц.

Разом із цим суд касаційної інстанції не може погодитися з висновками суду апеляційної інстанції про відмову у позові про стягнення заборгованості лише через те, що спірні правовідносини кваліфіковані помилково – як такі, що виникли із завдання збитків у зв'язку з використанням земельної ділянки без правостановлюючих документів, виходячи з такого.

Предметом позову є матеріально-правова вимога позивача до відповідача, а підставою позову є факти, які обґрунтовують вимогу про захист права чи законного інтересу.

На відміну від викладеного, правові підстави позову – це зазначена в позовній заяві нормативно-правова кваліфікація обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги.

При цьому незгода суду з наведеним у позовній заяві правовим обґрунтуванням щодо спірних правовідносин не є підставою для відмови у позові, як помилково вважав суд апеляційної інстанції у цій справі.

Суд згідно з принципом *jura novit curia* («суд знає закони») під час розгляду справи

має самостійно перевірити доводи сторін щодо безоплатного користування земельною ділянкою та відшкодування коштів, пов'язаних з її використанням без належного оформлення правостановлюючих документів на неї.

При цьому суди, з'ясувавши під час розгляду справи, що сторона або інший учасник судового процесу на обґрунтування своїх вимог або заперечень послався не на ті норми права, що фактично регулюють спірні правовідносини, самостійно здійснює правильну правову кваліфікацію останніх та застосовує для прийняття рішення ті норми матеріального і процесуального права, предметом регулювання яких є відповідні правовідносини. Зазначення позивачем конкретної правової норми на обґрунтування позову не є визначальним у вирішенні судом питання про те, яким законом слід керуватися для вирішення спору (аналогічну правову позицію викладено у постанові Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 23.10.2019 у справі № 761/6144/15-ц (провадження № 61-18064св18)).

Саме на суд покладено обов'язок надати правову кваліфікацію відносинам сторін, виходячи із фактів, установлених під час розгляду справи, та визначити, яка правова норма підлягає застосуванню для вирішення спору.

Самостійне застосування судом для прийняття рішення саме тих норм матеріального права, предметом регулювання яких є відповідні правовідносини, не призводить до зміни предмета позову та/або вибраного позивачем способу захисту.

Проте суд апеляційної інстанції зазначеного не врахував та дійшов передчасного висновку про відмову у задоволенні позову, не застосувавши до спірних правовідносин правову норму, яка підлягає застосуванню [8].

Суд згідно з принципом *jura novit curia* («суд знає закони») під час розгляду справи має самостійно перевірити доводи сторін (аналогічну правову позицію викладено у постанові Великої Палати Верховного Суду від 12.06.2019 у справі № 487/10128/14-ц (провадження № 14-473цс18) та від 26.06.2019 у справі № 587/430/16-ц (провадження № 14-104цс19)).

Велика Палата Верховного Суду у постанові від 04.12.2019 у справі № 917/1739/17 наголосила, що саме на суд покладено обов'язок надати правову кваліфікацію відносинам сторін, виходячи із фактів, установлених під час розгляду справи, та визначити, яку правову норму необхідно застосувати для вирішення спору. Самостійне застосу-

вання судом для прийняття рішення саме тих норм матеріального права, предметом регулювання яких є відповідні правовідносини, не призводить до зміни предмета позову та/або обраного позивачем способу захисту.

Аналогічна правова позиція представлена у постанові Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 30 січня 2020 року у справі № 904/1093/19, де у пункті 8.31 постанови зазначено, що, оскільки самостійне застосування судом для прийняття рішення саме тих норм матеріального права, предметом регулювання яких є відповідні правовідносини, не призводить до зміни предмета позову та/або обраного позивачем способу захисту, Суд відхилив доводи Скаржника (підпункт 4.3 цієї постанови), що суд апеляційної інстанції змінив предмет позову [9].

Суддя Касаційного господарського суду Верховного суду Л. Й. Катеринчук в своїй окремій думці від 15.05.2020 року у справі № 904/897/19 зазначила, що, застосовуючи конкретні норми права, суд має встановити об'єктивну істину і застосувати ту норму права, яка має бути застосована у даних правовідносинах [10].

В іншій справі Верховний суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду у своїй постанові від 28.05.2020 року у справі № 914/2300/18 зазначив, що суд апеляційної інстанції з посиланням на принцип «*jura novit curia*» – «суд знає закони» – застосував у вирішенні спору приписи юридичних норм, які вважав належними, незважаючи на обставини, наведені в апеляційній скарзі.

Виходячи з принципу судочинства «*jura novit curia*» – «суд знає закони», неправильна юридична кваліфікація позивачем спірних правовідносин не звільняє суд від обов'язку застосувати для вирішення спору належні приписи юридичних норм, у зв'язку з чим суди мають самостійно перевіряти доводи сторін щодо застосування закону, який регулює спірні правовідносини, та надати правильну правову кваліфікацію цим відносинам і зобов'язанням сторін. Аналогічна правова позиція викладена у постанові Великої Палати Верховного Суду від 12.06.2019 у справі № 487/10128/14-ц, від 26.06.2019 у справі № 587/430/16-ц та у постанові Верховного Суду від 06.11.2019 у справі № 905/2419/18 та від 13.02.2020 у справі № 921/109/19.

Отже, застосування принципу судочинства «*jura novit curia*» – «суд знає закони» – саме по собі є правильним та не порушує приписів процесуального законодавства, водночас таке застосування повинно бути обґрунтованим та доціль-

ним, проте у вирішенні спору зі справи № 914/2300/18 суд апеляційної інстанції у застосуванні норм права не врахував суб'єктно-об'єктний склад спірних правовідносин та специфіку їх правового регулювання, відповідно, зазначаючи застосування принципу судочинства «*jura novit curia*» – «суд знає закони», не застосував його [11].

В іншій справі Колегія суддів об'єднаної палати Касаційного господарського суду у справі № 910/10191/17 від 25 жовтня 2019 року відмовилася застосувати вказаний принцип, оскільки, на думку суду, застосування принципу судочинства «*jura novit curia*» буде порушувати принцип диспозитивності.

В ухвалі Верховного Суду зазначено, що саме на позивача покладено обов'язок у позовній заяві викласти обставини, якими він обґрунтовує свої вимоги, зазначити докази, що підтверджують вказані обставини, а також вказати правові підстави позову, а суд, зберігаючи об'єктивність та неупередженість, під час розгляду справи повинен надати правильну правову кваліфікацію відносинам сторін, виходячи з фактів, установлених під час розгляду справи, і не застосовує самостійно для прийняття рішення ті норми матеріального і процесуального права, предметом регулювання яких є відповідні правовідносини, якщо позивач не обґрунтовує ними свої вимоги з наданням відповідних доказів і застосування цих норм призводить до зміни предмета позову або вибраного способу захисту прав та інтересів.

Тобто, на думку Суду, виходячи з аксіоми цивільного судочинства «*jura novit curia*» – «суд знає закон», під час розгляду справи суд дійсно повинен надати правильну правову кваліфікацію відносинам сторін, яка проте не може бути застосована судом для вирішення спору по суті за відсутності відповідного клопотання позивача у справі, оскільки інший підхід суду порушив би принцип диспозитивності судового процесу та правомірні очікування як позивача (який звертається саме з певним чином обґрунтованою в правовому аспекті вимогою), так і відповідача (який, заперечуючи проти позову, наводить доводи саме щодо тих підстав та обґрунтувань, які наводяться позивачем у справі).

З огляду на викладене, Суд погодився з правовою позицією, викладеною Касаційним цивільним судом у складі Верховного Суду у постанові від 03.06.2019 у справі № 712/3273/18. Так, залишаючи без змін оскаржувану постанову апеляційного господарського суду, касаційний суд зазначив, що, встановивши відсутність підстав для застосування до спірних правовідносин при-

писів чинного законодавства України про відшкодування шкоди (збитків) власнику земельної ділянки та обрання позивачем неправильного способу захисту порушеного права (у вигляді відшкодування збитків, а не стягнення коштів у зв'язку з їх збереженням без достатньої правової підстави), апеляційний суд дійшов обґрунтованого висновку про скасування рішення суду першої інстанції та відмову у позові [12].

Аналогічна правова позиція зазначена у постанові Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 25 листопада 2019 року у справі № 910/1806/19 [13].

Велика Палата Верховного суду у своїй постанові від 04 грудня 2019 року у справі № 917/1739/17 розставила акценти щодо правових підстав позову та предмета позову.

У пунктах 83, 86 Постанови Велика Палата ВС зазначила, що, на відміну від викладеного, правові підстави позову – це зазначена в позовній заяві нормативно-правова кваліфікація обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги. При цьому незгода суду з наведеним у позовній заяві правовим обґрунтуванням щодо спірних правовідносин не є підставою для відмови у позові, як помилково вважали суди попередніх інстанцій у цій справі. Велика Палата Верховного Суду зазначає, що саме на суд покладено обов'язок надати правову кваліфікацію відносинам сторін виходячи із фактів, установлених під час розгляду справи, та визначити, яка правова норма підлягає застосуванню для вирішення спору. Самостійне застосування судом для прийняття рішення саме тих норм матеріального права, предметом регулювання яких є відповідні правовідносини, не призводить до зміни предмета позову та/або вибраного позивачем способу захисту [14].

Аналогічна позиція зазначена у постанові Верховного суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду у справі № 915/940/18 від 16.06.2020 року [15].

Завданням національних судів є забезпечення належного вивчення документів, аргументів і доказів, представлених сторонами (рішення Європейського суду з прав людини у справі «Ван де Гурк проти Нідерландів»).

У своїй постанові від 25 лютого 2020 року у справі № 920/503/19 колегія суддів Касаційного господарського суду зазначала, що згідно з принципом *jura novit curia* («суд знає закони») неправильна юридична кваліфікація позивачем і відповідачами спірних правовідносин не звільняє суд від обов'язку застосувати для вирішення спору належні приписи юридичних норм. На необхідність

дотримання судами вказаного принципу неодноразово звертала увагу Велика Палата Верховного Суду, зокрема, у постановках від 04.09.2019 у справі № 265/6582/16-ц, від 12.06.2019 у справі № 487/10128/14-ц тощо [16].

Аналогічна правова позиція викладена у постановках Великої Палати Верховного Суду від 12.06.2019 у справі № 487/10128/14-ц та від 26.06.2019 у справі № 587/430/16-ц, у постанові Верховного Суду від 06.11.2019 у справі № 905/2419/18).

Таким чином, застосування принципу «*jura novit curia*» («суд знає закони») свідчить про виконання обов'язку Верховного суду, введеного в ч. 2 ст. 2 ГПК України, керуватися завданням господарського судочинства, який превалює над будь-якими іншими міркуваннями в судовому процесі. При цьому таке застосування принципу «*jura novit curia*» («суд знає закони») передбачає, що суд:

- 1) не може виходити за межі позовних вимог;
- 2) має здійснювати юридичну кваліфікацію правовідносин та належним чином визначити норми права, які слід застосувати до спірних правовідносин;
- 3) повинен застосовувати такий принцип незалежно від заяв чи клопотань сторін;
- 4) повинен не порушувати принцип диспозитивності;
- 5) враховувати встановлені судами обставини у справі.

Список використаних джерел:

1. Пільков К.М. Особливості предмету доказування в міжнародному комерційному арбітражі. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2013. № 4(69). URL: [http://zt.knute.edu.ua/files/2013/4\(69\)/uazt_2013_4_23.pdf](http://zt.knute.edu.ua/files/2013/4(69)/uazt_2013_4_23.pdf) (дата звернення: 10.12.2020).
2. Кодекс Юстиніана. Большая советская энциклопедия : в 30 томах / под ред. А. М. Прохоров. 3-е издание. Москва : Советская энциклопедия, 1969-1978.
3. Marièle Coulet Diaz. *Jura Novit Curia and Ethics in International Arbitration. Le Petit Juriste*. URL: <https://www.lepetitjuriste.fr/jura-novit-curia-and-ethics-in-international-arbitration/> (дата звернення: 05.12.2020).
4. Энциклопедический словарь Брокгауза и Ефрона (ЭСБЭ). URL: <http://klassikaknigi.info/entsiklopedicheskij-slovar-brokgauza-i-efrona/> (дата звернення: 05.12.2020).
5. Шершеневич Г.Ф. Общая теория права. Тома I-II. Москва, издание Братьев

Башмаковых, 1910 г. URL: <http://base.garant.ru/3943993/#ixzz6inaRQXCJ> (дата звернення: 05.12.2020).

6. Терентьева Л.В. Общеправовая презумпция *jura novit curia* и отраслевая презумпция *jura aliena novit curia* международного гражданского процесса. *Право. Журнал Высшей школы экономики*. 2018. № 3. С. 195–213. URL: <https://law-journal.hse.ru/2018--3/226960078.html> (дата звернення: 05.12.2020).

7. Бюллетень Европейского суда по правам человека. URL: <https://echr.today/upload/iblock/7d8/7d88e7abd105a5538c6067f10f18c1e7.pdf> (дата звернення: 05.12.2020).

8. Реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87995516> (дата звернення: 01.12.2020).

9. Реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87329888> (дата звернення: 01.12.2020).

10. Реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89966501> (дата звернення: 01.12.2020).

11. Реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89485053> (дата звернення: 01.12.2020).

12. Реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85297186> (дата звернення: 01.12.2020).

13. Реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85933416> (дата звернення: 01.12.2020).

14. Реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86310237> (дата звернення: 01.12.2020).

15. Реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90083648> (дата звернення: 01.12.2020).

16. Реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87929190> (дата звернення: 01.12.2020).

Oleksandr Ivashyn. Application of the principle “*jura novit curia*” in the judicial practice of the Supreme Court in commercial disputes

Commercial courts in carrying out tasks, carry out proceedings on the general principles enshrined in the Codex of Commercial Procedure of Ukraine. Thus competition of principles is not allowed, but quite often such situation can be created by the parties artificially.

*The purpose of the article is to identify the peculiarities of the application of the principle of “*jura novit curia*” (“the court knows the laws”) by the commercial courts of Ukraine on the basis of the judicial practice formed by the Commercial Cassation Court.*

*Based on the principle of “*jura novit curia*” – “the court knows the law”, the incorrect legal qualification of the plaintiff in the disputed legal relationship does not release the court from liability for revocation of the dispute, the provisions of legal norms, due to the fact that they do not have to check page information on the application of the law governing the disputed legal relationship and provides the correct legal qualification of this relationship and the obligation of the page. A similar legal position is set out in the decisions of the Grand Chamber of the Supreme Court in the case № 487/10128/14-ts, in the case № 587/430/16-ts and in the decisions of the Supreme Court of 06.11.2019 in cases № 905/2419/18, in case № 921/109/19.*

*The article examines the judicial practice of the Supreme Court on the application of the principle of “*jura novit curia*”. The application of this principle provides comprehensive protection of the participants in the case and creates conditions for the uniform application of substantive law.*

The task of national courts is to ensure that the documents, arguments and evidence submitted by the parties are properly examined.

*The application of the principle of “*jura novit curia*” (“the court knows the laws”) testifies to the fulfillment of the duty of the Supreme Court under Part 2 of Art. 2 Codex of Commercial Procedure of Ukraine, be guided by the task of commercial litigation, which prevails over any other considerations in the trial.*

It is the court’s duty to provide a legal qualification to the relationship between the parties based on the facts established during the proceedings, and to determine which legal norm is to be applied to resolve the dispute.

Key words: “*jura novit curia*”, “the court knows the laws”, the principle of dispositiveness, case law, commercial dispute.

